EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.9.29
KOM(2010) 523 galutinis

2010/0277 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

dėl valstybių narių biudžeto sistemų reikalavimų

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Pasaulinė ekonomikos ir finansų krizė atskleidė ir padidino poreikį glaudžiau koordinuoti ir griežčiau prižiūrėti ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) ekonominę politiką. Dėl esamų koordinavimo ir priežiūros priemonių ir metodų ES sugebėjo įveikti sunkumus, kurių nė viena valstybė narė pati viena nebūtų įveikusi. Europos institucijos ir valstybės narės greitai ėmėsi veiksmų ir toliau dirba kartu, kad atsigautume po krizės – tokios krizės, kaip ši, mūsų karta niekada anksčiau nebuvo išgyvenusi.

Tačiau pastarojo meto patirtis taip pat parodė dar likusius dabartinės koordinavimo sistemos ir galiojančių priežiūros procedūrų trūkumus ir silpnąsias vietas. Plačiai sutariama, kad EPS sistemą būtina skubiai stiprinti, kad būtų galima įtvirtinti makroekonominį stabilumą ir viešųjų finansų tvarumą – tai ilgalaikio gamybos apimties ir užimtumo augimo sąlyga.

Krizė radikaliai pakeitė iki 2007 m. vyravusias palankias ekonomines ir finansines sąlygas ir dar kartą aiškiai parodė, kad ekonomikos pakilimo laikotarpiu sukauptos neplanuotos pajamos nepakankamai panaudotos siekiant užtikrinti, kad pablogėjus sąlygoms būtų daugiau veiksmų laisvės. Daugumoje valstybių narių reikės labai didelių konsolidavimo pastangų, kad valstybės skola vėl imtų mažėti. Imtis veiksmų kaip niekad svarbu, nes Europos visuomenė ir ekonomika patiria visuomenės senėjimo padarinius, dėl kurių bus daromas dar didesnis spaudimas darbo jėgos pasiūlai ir valstybių biudžetams. Daugeliui šalių labai svarbu mažinti skolos lygį, atsižvelgiant į jo neigiamą poveikį ekonominėms paskatoms ir augimui dėl didesnių mokesčių ir rizikos priedų.

Pagrindinė fiskalinės politikos koordinavimo ir priežiūros priemonė – Stabilumo ir augimo paktas, kuriuo įgyvendinamos Sutarties nuostatos dėl biudžetinės drausmės. Kad būtų galima padidinti sutartos koordinuotos fiskalinės išeities iš krizės strategijos patikimumą ir nebekartoti praeities klaidų, Paktą būtina tobulinti. Dabar teikiamų pasiūlymų tikslas – tobulinti Paktą šiais būdais: i) patobulinti jo nuostatas atsižvelgiant į patirtį – ypač susijusią su krize; ii) numatyti veiksmingesnius reikalavimų vykdymo užtikrinimo mechanizmus; ir iii) papildyti jį nuostatomis dėl nacionalinių fiskalinių sistemų. Šis pasiūlymų rinkinys – pagal strategiją „Europa 2020“ vykdomos platesnės ekonomikos valdymo reformos dalis; į rinkinį, be kita ko, įtraukti pasiūlymai spręsti makroekonominio disbalanso problemas griežtinant priežiūrą, taip pat taikant įspėjimo ir sankcijų mechanizmus. Skirtingi ekonominės politikos koordinavimo aspektai, įskaitant struktūrinių reformų priežiūrą, bus integruoti į naują priežiūros ciklą – Europos semestrą, kuriuo bus susieti esami procesai pagal Stabilumo ir augimo paktą ir bendras ekonominės politikos gaires, įskaitant stabilumo ir konvergencijos programų ir nacionalinių reformų programų pateikimą tuo pat metu.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS REZULTATAI

Pagrindinius dabartinių pasiūlymų principus Komisija paskelbė dviejuose komunikatuose: 2010 m. gegužės 12 d. komunikate „Ekonominės politikos koordinavimo stiprinimas“ ir 2010 m. birželio 30 d. komunikate „Ekonominės politikos koordinavimo stiprinimas siekiant stabilumo, ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo. Tvirtesnio ES ekonomikos valdymo priemonės“. Pasirinkdama oficialaus komunikato formą, Komisija siekė parodyti, kad yra

pasiryžusi skatinti dialogą su valstybėmis narėmis, Europos Parlamentu ir visomis suinteresuotosiomis šalimis ir kartu pateikti konkrečius pasiūlymus imtis veiksmų.

2010 m. birželį Europos Vadovų Taryba pritarė, kad reikia nedelsiant sustiprinti mūsų ekonominės politikos koordinavimą. Taip pat susitarta dėl pirmųjų gairių Stabilumo ir augimo pakto ir biudžeto priežiūros srityse. Visų pirma Europos Vadovų Taryba susitarė: i) stiprinti Stabilumo ir augimo pakto tiek prevencinę, tiek korekcinę dalis, be kita ko, nustatant sankcijas ir tinkamai atsižvelgiant į konkrečią euro zonos valstybių narių padėtį; ii) vykdant biudžeto priežiūrą gerokai daugiau dėmesio skirti skolos lygiams ir pokyčiams bei bendram tvarumui; iii) užtikrinti, kad visos valstybės narės turėtų patvirtintas nacionalines biudžeto taisykles ir vidutinės trukmės biudžeto sistemas, kurios atitiktų Stabilumo ir augimo paktą; iv) užtikrinti statistinių duomenų kokybę.

Europos Vadovų Taryba paprašė savo pirmininko vadovaujamos Ekonomikos valdysenos darbo grupės, kuri įsteigta 2010 m. kovą, ir Komisijos skubiai toliau plėtoti šias gaires ir jas įgyvendinti. Komisija ir darbo grupė užmezgė konstruktyvius santykius. Komisija prisidėjo prie darbo grupės atliekamo darbo jau minėtais komunikatais ir *ad hoc* pasiūlymais.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Teisinis Stabilumo ir augimo pakto pagrindas nustatytas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 121 ir 126 straipsniuose. Stabilumo ir augimo paktą sudaro: 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo (vadinamoji prevencinė dalis); 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (vadinamoji korekcinė dalis) ir 1997 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos rezoliucija dėl Stabilumo ir augimo pakto. 2005 m. šie reglamentai iš dalies pakeisti reglamentais (EB) Nr. 1055/2005 ir (EB) Nr. 1056/2005 ir papildyti 2005 m. kovo 20 d. Tarybos pranešimu „Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo tobulinimas“. Dabar teikiamais pasiūlymais siekiama dar kartą iš dalies keisti reglamentus (EB) Nr. 1466/97 ir Nr. 1467/97. Nauju Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje, kurio pagrindas – Sutarties 136 straipsnis ir 121 straipsnio 6 dalis, siūlomos papildomos vykdymo užtikrinimo priemonės. Nauja Tarybos direktyva, kurios pagrindas – 126 straipsnio 14 dalis, nustatomi reikalavimai valstybių narių biudžeto sistemoms; šios direktyvos tikslas – visų pirma patikslinti nacionalinių valdžios institucijų pareigas laikytis Sutarčių Protokolo Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros 3 straipsnio nuostatų.

Stabilumo ir augimo pakto prevencinės dalies paskirtis – užtikrinti, kad valstybės narės įgyvendintų atsargią fiskalinę politiką ir kad nereikėtų imtis griežtesnės formos koordinavimo priemonių, siekiant išvengti rizikos viešųjų finansų tvarumui ir kartu galimų neigiamų pasekmių visai EPS. Todėl reikalaujama, kad valstybės narės pateiktų stabilumo ir konvergencijos programas ir jose bendrais bruožais apibūdintų savo planus, kaip ketina pasiekti vidutinės trukmės biudžeto tikslus, kurie išreiškiami BVP procentine dalimi struktūriniu požiūriu (t. y. pakoregavus pagal ciklo poveikį ir atmetus vienkartines ir laikinąsias priemones) ir kurie šalims nustatomi skirtingi reikalaujant išlaikyti beveik subalansuotą biudžetą, atsižvelgiant į valstybės skolos lygį ir su visuomenės senėjimu susijusius įsipareigojimus. Savo vidutinės trukmės tikslo nepasiekusios valstybės narės turėtų užtikrinti, kad konvergencijos mastas struktūriniu požiūriu būtų 0,5 % BVP per metus.

Tačiau pažanga siekiant vidutinės trukmės tikslų iš esmės buvo nepakankama, todėl neigiamas ekonomikos nuosmukio poveikis viešiesiems finansams labai didelis. Be to, praktiškai paaiškėjo, kad struktūrinis balansas nėra tinkama priemonė šalies pagrindinei fiskalinei būklei įvertinti, nes realiuoju laiku sunku įvertinti ekonomikos ciklo padėtį ir nepakankamai atsižvelgiama į tiesiogiai su ekonomikos ciklu nesusijusias neplanuotas pajamas ir jų trūkumą (visų pirma dėl būsto ir finansų rinkų pokyčių). Todėl kai kuriose šalyse net tariamai tvirta biudžeto būklė prieš krizę slėpė didelę priklausomybę nuo neplanuotų pajamų išlaidoms finansuoti, o sumažėjus pajamų labai padidėjo biudžeto deficitas.

Siekiant pašalinti šiuos trūkumus, pagal siūlomą prevencinės dalies reformą dabartiniai vidutinės trukmės tikslai ir 0,5 % BVP metinės konvergencijos reikalavimas išlieka, tačiau taikant naują atsargios fiskalinės politikos principą jie taps veiksmingesni. Pagal šį principą metinis išlaidų augimas neturėtų viršyti nuosaikaus vidutinės trukmės BVP augimo rodiklio (o jei vidutinės trukmės tikslas nepasiektas – turėtų būti už jį aiškiai mažesnis), nebent vidutinės trukmės tikslas gerokai viršijamas arba per didelis išlaidų augimas, palyginti su nuosaikiu vidutinės trukmės rodikliu, kompensuojamas diskrecinėmis pajamų didinimo priemonėmis. Svarbiausias tikslas – užtikrinti, kad neplanuotos pajamos būtų ne išleidžiamos, bet skiriamos skolai mažinti. Šis naujasis principas bus kriterijus, pagal kurį ketinama vertinti šalių stabilumo ir konvergencijos programose pateiktus fiskalinius planus. Be to, tuo atveju, jei valstybė narė nesilaikys sutarto išlaidų augimo rodiklio, kartu įvertinus nustatytas pajamų priemones, Komisija galės įspėti tą valstybę narę, o jei padėtis nebus ištaisyta ir (arba) nukrypimas bus labai didelis, jai pagal Sutarties 121 straipsnį gali būti pateikta Tarybos rekomendacija imtis taisomųjų veiksmų. Nors tokia rekomendacija teikiama pagal prevencinę dalį, pirmą kartą ir tik euro zonos šalių atveju pagal Sutarties 136 straipsnį būtų numatyta priemonė jos vykdymui užtikrinti – reikalavimas įnešti 0,2 % BVP dydžio palūkaninį indėlį. Nustatant reikalavimą įnešti palūkaninį indėlį, taikoma atvirkštinio balsavimo procedūra: pateikus rekomendaciją, Komisijos siūlymu indėlis taptų privalomas, nebent per dešimt dienų Taryba kvalifikuota balsų dauguma nuspręstų priešingai. Taryba galėtų sumažinti indėlio sumą tik vienbalsiai arba remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pagrįstu atitinkamos valstybės narės prašymu. Indėlis ir sukauptos palūkanos bus grąžinami, kai tik Taryba įsitikins, kad padėtis, dėl kurios taikytas reikalavimas tą indėlį įnešti, ištaisyta.

Stabilumo ir augimo pakto korekcinės dalies paskirtis – išvengti didelių biudžeto politikos klaidų, kurios galėtų kelti riziką viešųjų finansų tvarumui ir galbūt pavojų EPS. To siekiama valstybes nares įpareigojant vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito, kuris nustatomas lyginant su skaitine deficito riba (3 % BVP) ir skolos riba (60 % BVP arba skola pakankamai mažėja artėdama prie šios ribos). Pagal perviršinio deficito procedūrą (PDP), kurią taikant įgyvendinamas draudimas turėti perviršinį deficitą, numatyta veiksmų seka, įskaitant galimybę euro zonos šalims galiausiai skirti finansines sankcijas.

Laikantis atitinkamų nuostatų, PDP buvo reguliariai taikoma – net ir išskirtinėmis finansų krizės aplinkybėmis – ir tai padėjo pateisinti lūkesčius, kad krizės problemas pavyks tinkamai išspręsti. Tačiau paaiškėjo tam tikrų trūkumų. Nors deficito ir skolos kriterijų svarba iš esmės vienoda, ir nuolat aukštas skolos lygis gali kelti gerokai didesnę grėsmę viešųjų finansų tvarumui nei retkarčiais didelis deficitas, praktiškai 3 % BVP riba buvo beveik vienintelis PDP kriterijus, o skolos vaidmuo iki šiol buvo nedidelis. Taip yra todėl, kad skolos pamatinės vertės kriterijus sudėtingesnis nei deficito, taip pat pakankamo skolos mažėjimo tempo sąvoka nėra aiškiai apibrėžta, o kintamųjų, kurių vyriausybė negali kontroliuoti (visų pirma infliacijos), poveikis skolos santykiui didesnis. PDP iš esmės pagrįsta tvirtu vykdymo užtikrinimo mechanizmu – tuo atveju, kai nuolat nesilaikoma reikalavimo panaikinti

perviršinį deficitą, gali ir turėtų būti taikomos finansinės sankcijos. Tačiau, be jokios abejonės, tokios sankcijos PDP procese taikomos per vėlai, kad veiksmingai padėtų atgrasyti nuo didelių fiskalinės politikos klaidų, jau vien dėl to, kad atitinkamos šalies finansinė padėtis galėjo pablogėti tiek, kad baudos grėsmė tampa mažiau tikėtina kaip tik tuo metu, kai ji turėtų tapti reali. Galiausiai pastaroji krizė parodė, kad jei įpareigojimas panaikinti perviršinį deficitą padeda įtvirtinti lūkesčius, kad valdžios sektorius išliks mokus, perviršinio deficito panaikinimo tvarkaraštį ir koregavimo profilį gali reikėti pritaikyti taip, kad būtų atsižvelgiama į visos EPS aplinkybes.

Siekiant pašalinti šiuos trūkumus, teikiami toliau nurodyti pagrindiniai korekcinės dalies reformos pasiūlymai.

Ketinama pradėti taikyti PDP skolos kriterijų, visų pirma nustatant skaitinį lyginamąjį dydį, pagal kurį bus vertinama, ar skolos santykis pakankamai mažėja artėdamas prie 60 % BVP pamatinės vertės. Konkrečiai bus laikoma, kad 60 % viršijantis skolos ir BVP santykis pakankamai mažėja, jei per pastaruosius trejus metus skirtumas, palyginti su 60 % BVP pamatine verte, mažėjo maždaug viena dvidešimtąja per metus. Tačiau jei tam tikra šalis nesilaikys šio skaitinio lyginamojo dydžio, jai nebūtinai bus taikoma perviršinio deficito procedūra, nes priimant šį sprendimą reikėtų atsižvelgti į visus svarbius (ypač vertinant skolos pokyčius) veiksnius, pavyzdžiui, ar mažinti skolą trukdo labai mažas nominalusis augimas, taip pat į rizikos veiksnius, susijusius su skolos struktūra, privačiojo sektoriaus įsiskolinimu ir dėl visuomenės senėjimo atsirandančiais numanomais įsipareigojimais. Atsižvelgiant į tai, kad labiau pabrėžiama skolos svarba, deficito kriterijaus nesilaikymo atveju reikėtų daugiau dėmesio skirti svarbiems veiksniams, jei šalies skola nesiekia 60 % BVP ribos.

Siūlomas lankstesnis požiūris į svarbių veiksnių vertinimą priimant sprendimą dėl to, ar egzistuoja perviršinis deficitas, taip pat galėtų būti naudingas šalims, įgyvendinančioms sistemines pensijų reformas pasibaigus dabar numatytam penkerių metų pereinamajam laikotarpiui. Specialios Stabilumo ir augimo pakto nuostatos dėl sisteminių pensijų reformų deficito kriterijaus atveju taip pat taikomos ir skolos kriterijaus atveju: bus nustatytas toks pat penkerių metų pereinamasis laikotarpis, per kurį vertinant atitiktį skolos kriterijui bus atsižvelgiama į grynąsias tokių reformų sąnaudas. Galiausiai, tiek pradedant, tiek nutraukiant PDP bus vienodai atsižvelgiama į dalinį ar visišką anksčiau įgyvendintų sisteminių pensijų reformų panaikinimą.

Vykdymo užtikrinimo nuostatos griežtinamos euro zonos valstybėms narėms nustatant naujas finansines sankcijas, kurios taikant laipsnišką metodą PDP procese būtų skiriamos gerokai anksčiau. Konkrečiai, priėmus sprendimą tam tikrai šaliai pradėti perviršinio deficito procedūrą būtų reikalaujama įnešti 0,2 % BVP dydžio nepalūkaninį indėlį, kuris šaliai nesilaikant pradinės rekomendacijos panaikinti perviršinį deficitą būtų paverstas bauda. Šis dydis lygus paskutiniame PDP etape jau numatytų sankcijų pastovios sudedamosios dalies dydžiui. Jis taip pat susietas su ES biudžetu, todėl turėtų būti lengviau pereiti prie vykdymo užtikrinimo sistemos, pagrįstos ES biudžetu, kaip numatyta minėtame 2010 m. birželio 30 d. Komisijos komunikate. Jei reikalavimų būtų ir toliau nesilaikoma, sankcijos būtų griežtinamos, vadovaujantis jau galiojančiomis Stabilumo ir augimo pakto nuostatomis. Siekiant sumažinti diskrecinius įgaliojimus vykdymo užtikrinimo procese, taikant naujas sankcijas, susijusias su tolesniais PDP etapais, numatomas atvirkštinio balsavimo mechanizmas. Konkrečiai, kiekviename PDP etape Komisija siūlys atitinkamą sankciją, ir šis pasiūlymas bus laikomas priimtu, jei Taryba per dešimt dienų kvalifikuota balsų dauguma nenuspręs priešingai. Nepalūkaninis indėlis arba bauda galėtų būti panaikinti arba jų dydis sumažintas tik Tarybos sprendimu, priimtu vienbalsiai arba remiantis konkrečiu Komisijos

pasiūlymu, atsižvelgiant į išimtines ekonomines aplinkybes arba pagrįstą atitinkamos valstybės narės prašymą.

Be to, paaiškinami kriterijai, pagal kuriuos vertinama, kaip laikomasi rekomendacijų kiekvienu etapu, įskaitant galimybę leisti pratęsti perviršinio deficito panaikinimo terminus, aiškiai pabrėžiant fiskalinius kintamuosius, kurie gali būti laikomi tiesiogiai kontroliuojamais vyriausybės, visų pirma išlaidos, pagal analogiją su metodu, siūlomu pagal prevencinę dalį. Be šių konkrečioms šalims būdingų aplinkybių, galimybė pratęsti terminus taip pat numatoma visuotinės ekonomikos krizės atveju.

Veiksmingas EPS biudžeto koordinavimo sistemos vykdymo užtikrinimas negali būti pagrįstas vien ES lygmens nuostatomis. Atsižvelgiant į ypatingą decentralizuotą fiskalinės politikos formavimo ES pobūdį ir apskritai poreikį užtikrinti valstybių atsakomybę už ES taisykles, svarbu, kad EPS biudžeto koordinavimo sistemos tikslai atsispindėtų nacionalinėse biudžeto sistemose. Nacionalinė biudžeto sistema – elementų, sudarančių nacionalinio fiskalinio valdymo pagrindą, rinkinys, t. y. konkrečios šalies institucinė politikos sistema, kuria remiantis formuojama fiskalinė politika nacionaliniu lygmeniu. Ji apima viešojo sektoriaus apskaitos sistemas, statistiką, prognozavimo praktiką, skaitines fiskalines taisykles, biudžeto procedūras, kuriomis reglamentuojami visi biudžeto proceso etapai ir pirmiausia vidutinės trukmės biudžeto sistemos, ir fiskalinius ryšius visuose valdžios sektoriaus subsektoriuose. Nors į valstybių narių specifinius poreikius ir prioritetus atsižvelgti būtina, yra tam tikri aspektai, reikalingi norint užtikrinti būtiniausią kokybę ir suderinamumą su EPS biudžeto sistema. Jie nagrinėjami Direktyvoje dėl nacionalinių biudžeto sistemų, kuria siūloma papildyti Stabilumo ir augimo pakto reformą. Visų pirma būtina užtikrinti, kad esminiai nacionalinių biudžeto sistemų elementai, būtent apskaita bei statistika ir prognozavimo praktika, atitiktų būtiniausius Europos standartus, kad padidėtų fiskalinių pokyčių skaidrumas ir būtų lengviau juos stebėti. Taip pat būtina, kad nacionalinėse biudžeto sistemose būtų pereita prie daugiamečio biudžeto planavimo perspektyvos, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti ES lygiu nustatyti vidutinės trukmės biudžeto tikslai. Be to, valstybės narės turi nustatyti skaitines fiskalines taisykles, kurios padėtų užtikrinti, kad deficito ir skolos ribos nebūtų viršijamos. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad šie principai būtų taikomi visiems valdžios sektoriaus subsektoriams. Nacionalinės valdžios institucijos taip pat privalo pateikti išsamią informaciją apie esamus nebiudžetinius fondus, mokesčių išlaidas ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus ir taip garantuoti biudžeto proceso skaidrumą.

2010/0277 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS DIREKTYVA

dėl valstybių narių biudžeto sistemų reikalavimų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 126 straipsnio 14 dalies trečią pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę[1],

kadangi:

(1) Reikia pasiremti pirmojo ekonominės ir pinigų sąjungos veikimo dešimtmečio patirtimi. Dėl pastarojo meto ekonomikos pokyčių kilo naujų sunkumų, susijusių su visoje ES vykdoma fiskaline politika, ir jie visų pirma išryškino poreikį nustatyti vienodus valstybių narių biudžeto sistemas sudarančių taisyklių ir procedūrų reikalavimus. Ypač svarbu apibrėžti, ką turi daryti nacionalinės valdžios institucijos, kad būtų laikomasi Sutarčių Protokolo Nr. 12 dėl perviršinio deficito procedūros, visų pirma jo 3 straipsnio, nuostatų.

(2) Valstybių narių vyriausybės ir valdžios sektoriaus subsektoriai naudoja viešojo sektoriaus apskaitos sistemas, kurios, be kitų, apima šiuos elementus: buhalterinę apskaitą, vidaus kontrolę, finansinę atskaitomybę ir auditą. Juos reikėtų skirti nuo statistinių duomenų, susijusių su valdžios sektoriaus finansų rezultatais, apskaičiuojamais taikant statistinius metodus, ir nuo prognozių arba biudžeto sudarymo veiksmų, susijusių su būsima valdžios sektoriaus finansų raida.

(3) Norint rengti labai kokybiškus ir palyginamus valstybių narių statistinius duomenis, būtina užtikrinti visų valdžios sektorių išsamią ir patikimą viešųjų finansų apskaitos tvarką.

(4) Kad Sąjungos biudžeto priežiūros sistema tinkamai veiktų, labai svarbu užtikrinti galimybę gauti fiskalinius duomenis. Galimybė reguliariai laiku gauti patikimus fiskalinius duomenis – tinkamos ir laiku atliekamos stebėsenos pagrindas; tai savo ruožtu leidžia neigiamų biudžeto pokyčių atveju nedelsiant imtis veiksmų. Esminis fiskalinių duomenų kokybės užtikrinimo elementas – skaidrumas; tai reiškia, kad tokie duomenys privalo būti reguliariai skelbiami.

(5) Kalbant apie statistinius duomenis, 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos[2] nustatyta teisinė Europos statistikos

---

[1] OL C , , p. .

rengimo sistema siekiant formuluoti, taikyti, stebėti ir vertinti Sąjungos politikos kryptis. Tuo reglamentu taip pat nustatyti ir tiksliai apibrėžti Europos statistikos tobulinimo, rengimo ir sklaidos principai: profesinio nepriklausomumo, nešališkumo, objektyvumo, patikimumo, statistinių duomenų konfidencialumo ir ekonomiškumo. 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 479/2009 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo[3] su pakeitimais sustiprinti Komisijos įgaliojimai tikrinti statistinius duomenis, naudojamus perviršinio deficito procedūrai.

(6) Apibrėžtys „bendrasis šalies“, „biudžeto deficitas“ ir „investicijos“ pateiktos Protokole dėl perviršinio deficito procedūros su nuoroda į Europos integruotų ekonominių sąskaitų sistemą (ESS), kuri (1996 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2223/96 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Bendrijoje[4]) pakeista Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema (toliau – ESS 95).

(7) Neobjektyvios ir netikroviškos makroekonominės ir biudžeto prognozės gali labai varžyti fiskalinio planavimo veiksmingumą, todėl gali būti sunku laikytis biudžetinės drausmės, o dėl prognozių rengimo metodikų skaidrumo ir jų patvirtinimo gali labai pagerėti makroekonominių ir biudžeto prognozių, kurios reikalingos fiskaliniam planavimui, kokybė.

(8) Norint užtikrinti, kad vykdant biudžeto politiką būtų naudojamos tikroviškos prognozės, būtinas skaidrumas; todėl būtina, kad metodikos, prielaidos ir parametrai, kuriais grindžiamos oficialios makroekonominės ir biudžeto prognozės, būtų viešai prieinami.

(9) Be pagrindinio makroekonominio scenarijaus naudojantis alternatyviais prognozių scenarijais ir su jais susijusiomis biudžeto projekcijomis galima analizuoti fiskalinių kintamųjų pokyčius kitokių ekonominių prielaidų atvejais, ir taip galima gerokai sumažinti dėl prognozių klaidų biudžetinei drausmei kylančią riziką.

(10) Komisijos prognozės yra naudingas lyginamasis standartas valstybėms narėms rengiant pagrindinį scenarijų, nes taip užtikrinamas didesnis biudžeto planavimui naudojamų prognozių pagrįstumas, nepaisant to, kad gali skirtis tikėtinas valstybių narių atsižvelgimo į Komisijos prognozes mastas priklausomai nuo prognozės rengimo laiko ir prognozių rengimo metodikų bei prielaidų palyginamumo.

(11) Oficialių makroekonominių ir biudžeto prognozių kokybė labai pagerėja, jei jos audituojamos planavimo etape. Nuodugnus auditas apima visapusišką ekonominių prielaidų nagrinėjimą, jų lyginimą su kitų institucijų parengtomis prognozėmis ir ankstesnių prognozių patikimumo vertinimą.

(12) Kadangi taisyklėmis pagrįstų valstybių narių biudžeto sistemų veiksmingumas skatinant biudžetinę drausmę yra įrodytas, tvirtos nacionalinės fiskalinės taisyklės, atitinkančios Sąjungos lygmens biudžeto tikslus, turi būti griežtesnės Sąjungos biudžeto priežiūros sistemos kertinis

---

[2] 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą, OL L 87, 2009 3 31, p. 164.

[3] OL L 145, 2009 6 10, p 1.

[4] OL L 310, 1996 11 30, p 1.

akmuo. Reikėtų, kad tvirtose fiskalinėse taisyklėse būtų tiksliai apibrėžti siektini rodikliai ir mechanizmai, reikalingi laiku vykdyti veiksmingą stebėseną. Be to, politikos vykdymo patirtis parodė, kad norint užtikrinti veiksmingą skaitinių taisyklių taikymą, už jų nesilaikymą turi būti numatytos pasekmės, kurios gali būti sietinos tik su reputacija.

(13) Valstybės narės turėtų vengti procikliškos fiskalinės politikos, o ekonomikos pakilimo laikotarpiais turėtų būti dedamos didesnės fiskalinio konsolidavimo pastangos. Šių tikslų lengviau siekti taikant tiksliai apibrėžtas skaitines fiskalines taisykles.

(14) Nacionalinis fiskalinis planavimas gali derėti tiek su prevencine, tiek su korekcine Stabilumo ir augimo pakto dalimis tik tuomet, jei bus priimta daugiametė perspektyva ir visų pirma bus siekiama įgyvendinti vidutinės trukmės biudžeto tikslus. Vidutinės trukmės biudžeto sistemos yra būtinos užtikrinant valstybių narių biudžeto sistemų derėjimą su Sąjungos teisės aktais. Vadovaujantis 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[5] ir 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo[6], Stabilumo ir augimo pakto prevencinė ir korekcinė dalys neturėtų būti vertinamos atskirai.

(15) Nors metinio biudžeto teisės akto patvirtinimas – pagrindinis biudžeto proceso etapas, per kurį valstybėse narėse priimami svarbūs sprendimai dėl biudžeto, daugumos fiskalinių priemonių poveikis yra gerokai ilgesnis už metinį biudžeto ciklą. Todėl vienerių metų perspektyva yra nepakankamas pagrindas patikimai biudžeto politikai vykdyti. Siekiant įvesti Sąjungos biudžeto priežiūros sistemos daugiametę biudžeto perspektyvą, metinio biudžeto teisės akto planavimas turėtų būti grindžiamas daugiamečiu fiskaliniu planavimu, kuris neatsiejamas nuo vidutinės trukmės biudžeto sistemos.

(16) Sutartyje ir ypač Stabilumo ir augimo pakte pateiktos biudžeto priežiūros sistemos nuostatos taikomos visam valdžios sektoriui, kurį sudaro centrinės, regioninės ir vietos valdžios subsektoriai ir socialinės apsaugos fondai, kaip apibrėžta Reglamente (EB) Nr. 2223/96.

(17) Daugelyje valstybių narių įvykdyta didelė fiskalinė decentralizacija, biudžetinius įgaliojimus perdavus subnacionalinio lygmens valdžios institucijoms. Taip subnacionalinio lygmens valdžios institucijų vaidmuo užtikrinant, kad būtų laikomasi Stabilumo ir augimo pakto, tapo gerokai svarbesnis, ir ypatingą dėmesį reikėtų skirti užtikrinimui, kad prievolės ir procedūros, išdėstytos vidaus biudžeto sistemose, būtų deramai vykdomos visuose valdžios sektoriaus subsektoriuose, ypač tose valstybėse narėse, kurioms būdinga didesnė decentralizacija, bet ne tik jose.

(18) Siekiant veiksmingai skatinti laikytis biudžetinės drausmės ir siekti valstybės finansų tvarumo, biudžeto sistemos turėtų aprėpti visus valstybės finansus. Dėl to ypatingą dėmesį reikėtų skirti nebiudžetinių fondų ir įstaigų operacijoms, turinčioms poveikio valstybių narių biudžeto būklei trumpuoju arba vidutinės trukmės laikotarpiu.

(19) Kadangi veiksmo, kurio reikia imtis, tikslo, t. y. vienodo biudžetinės drausmės laikymosi, kaip reikalaujama Sutartimi, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi to tikslo būtų geriau

---

[5] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[6] OL L 209, 1997 8 2, p. 6.

siekti Bendrijos lygiu, laikydamasi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS
Dalykas ir apibrėžtys

1 straipsnis
Dalykas

Šia direktyva nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su valstybių narių biudžeto sistemų ypatumais, kurie yra būtini perviršinio deficito procedūros veiksmingumui užtikrinti.

2 straipsnis
Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų „bendrasis šalies“, „biudžeto deficitas“ ir „investicijos“ apibrėžtys pateiktos Sutarčių Protokolo (Nr. 12) dėl perviršinio deficito procedūros 2 straipsnyje.

Be to, taikoma ši apibrėžtis:

„biudžeto sistema“ – susitarimų, procedūrų ir institucijų, kuriais paremta vykdoma valdžios sektoriaus biudžeto politika, visuma, t. y.:

a) biudžeto apskaitos ir statistinės atskaitomybės sistemos;

b) taisyklės ir procedūros, kuriomis reguliuojamas biudžeto planavimui skirtų prognozių rengimas;

c) skaitinės fiskalinės taisyklės, kuriomis vykdomai fiskalinei politikai nustatomas nuolatinis suvaržymas, išreikštas suminiu biudžeto vykdymo rodikliu, kaip antai valdžios sektoriaus biudžeto deficitas, skolinimasis, skola arba vienas svarbiausių jų komponentų;

d) biudžeto procedūros, apimančios procedūrines taisykles, kuriomis visais etapais reguliuojamas biudžeto procesas;

(e) vidutinės trukmės biudžeto sistemos, kaip specialus nacionalinių biudžeto procedūrų rinkinys; taikant šias procedūras fiskalinė politika formuojama numatant ilgesnį nei metinio biudžeto ciklo laikotarpį, taip pat nustatomi politikos prioritetai ir vidutinės trukmės biudžeto tikslai;

f) analizių susitarimai siekiant didesnio biudžeto proceso elementų skaidrumo, įskaitant, *inter alia*, nepriklausomų nacionalinių biudžeto tarnybų arba institucijų, veikiančių biudžeto politikos srityje, įgaliojimus;

g) mechanizmai ir taisyklės, kuriais reguliuojami valdžios sektoriaus subsketorių valdžios institucijų fiskaliniai santykiai.

II SKYRIUS
Apskaita ir statistika

3 straipsnis

1. Valstybės narės įdiegia nacionalines viešojo sektoriaus apskaitos sistemas, kurios visapusiškai ir nuosekliai aprėpia visus valdžios sektoriaus subsektorius, kaip apibrėžta Reglamentu (EB) Nr. 2223/96 (ESS 95), ir kuriose yra visa informacija, reikalinga duomenims ESS 95 pagrindu rengti. Šioms viešojo sektoriaus apskaitos sistemoms taikoma vidaus kontrolė ir atliekamas jų auditas.

2. Valstybės narės užtikrina, kad visų valdžios sektoriaus subsektorių fiskaliniai duomenys būtų laiku ir reguliariai viešai skelbiami. Visų pirma, valstybės narės skelbia:

   a) kas mėnesį iki kito mėnesio pabaigos – fiskalinius valdžios sektoriaus pinigų apskaitos principu paremtus duomenis, atskirai nurodant kiekvieną valdžios sektoriaus subsektorių,

   b) išsamią derinamąją lentelę, kurioje parodyti perėjimo nuo pinigų apskaitos principu paremtų duomenų prie ESS 95 grindžiamų duomenų elementai.

III SKYRIUS
Prognozės

4 straipsnis

1. Valstybės narės užtikrina, kad fiskalinis planavimas būtų grindžiamas tikroviškomis makroekonominėmis ir biudžeto prognozėmis, parengtomis naudojantis pačia naujausia informacija. Biudžeto planavimas grindžiamas labiausiai tikėtinu makroekonominiu fiskaliniu scenarijumi arba atsargesniu scenarijumi, išsamiai nurodant nukrypimus nuo labiausiai tikėtino makroekonominio fiskalinio scenarijaus. Makroekonominės ir biudžeto prognozės rengiamos esant reikalui atsižvelgus į Komisijos prognozes. Turi būti paaiškinti pasirinkto makroekonominio fiskalinio scenarijaus ir Komisijos prognozės skirtumai.

2. Fiskaliniam planavimui skirtos makroekonominės ir biudžeto prognozės apima alternatyvius makroekonominius scenarijus, kad būtų galima analizuoti fiskalinių kintamųjų raidą skirtingomis ekonominėmis sąlygomis. Rengiant makroekonomines ir biudžeto prognozes naudotų alternatyvių scenarijų rūšių įvairovė priklauso nuo ankstesnių prognozių patikimumo.

3. Valstybės narės viešai skelbia fiskalinio planavimo tikslais parengtas oficialias makroekonomines ir biudžeto prognozes, įskaitant metodiką, prielaidas ir parametrus, kuriais buvo naudotasi.

4. Valstybės narės reguliariai vykdo fiskaliniam planavimui skirtų makroekonominių ir biudžeto prognozių auditą, įskaitant *ex post* vertinimą. Tokio audito rezultatai skelbiami viešai.

IV SKYRIUS
Skaitinės fiskalinės taisyklės

5 straipsnis

Valstybės narės nustato skaitines fiskalines taisykles, kuriomis veiksmingai skatinama laikytis Sutartyje įtvirtintų atitinkamų įsipareigojimų biudžeto politikos srityje. Tokiomis taisyklėmis, be kitų dalykų, visų pirma numatomas:

a) pagal Sutartį nustatytų deficito ir skolos pamatinių verčių laikymasis;

b) daugiamečio fiskalinio planavimo sistemos, įskaitant vidutinės trukmės biudžeto tikslų laikymąsi, priėmimas.

6 straipsnis

Nepažeidžiant Sutarties nuostatų, susijusių su Sąjungos biudžeto priežiūros sistema, skaitinėse fiskalinėse taisyklėse patikslinami šie elementai:

a) siektinų rodiklių apibrėžimas ir taisyklių taikymo sritis;

b) veiksminga ir laiku atliekama taisyklių laikymosi stebėsena, kurią vykdo, pvz., nepriklausomos nacionalinės biudžeto tarnybos arba institucijos, veikiančios biudžeto politikos srityje;

c) taisyklių nesilaikymo pasekmės;

d) atsakomybę ribojančios išlygos, kuriomis nustatomos tam tikros specifinės aplinkybės, kurioms esant leidžiama laikinai nesilaikyti taisyklės.

7 straipsnis

Valstybių narių metinio biudžeto teisės aktas atitinka jų galiojančiomis skaitinėmis fiskalinėmis taisyklėmis nustatytus apribojimus.

V SKIRSNIS
Vidutinės trukmės biudžeto sistemos

8 straipsnis

1. Siekdamos užtikrinti, kad nacionalinis fiskalinis planavimas atitiktų daugiamečio fiskalinio planavimo perspektyvą, valstybės narės sukuria veiksmingas vidutinės trukmės biudžeto sistemas, kuriomis būtų numatytas bent trejų metų fiskalinio planavimo laikotarpis.

2. Vidutinės trukmės biudžeto sistemos, be kitų dalykų, apima toliau išvardytų elementų nustatymo procedūras:

a) visapusiškų ir skaidrių daugiamečių biudžeto tikslų, išreikštų kaip valdžios sektoriaus deficitas, skola ar bet koks kitas suminis fiskalinis rodiklis, užtikrinant jų derėjimą su galiojančiomis IV skirsnyje numatytomis fiskalinėmis taisyklėmis;

b) išsamių visų pagrindinių išlaidų ir pajamų straipsnių projekcijų pagal valdžios sektoriaus subsektorius, apimančių biudžetinius metus arba ilgesnį laikotarpį ir grindžiamų prielaida, kad politika nesikeis;

c) pareiškimo apie vyriausybės vidutinės trukmės prioritetus, išskaidytus pagal pagrindinius pajamų ir išlaidų straipsnius ir pagal valdžios sektoriaus subsektorius, parodant, kaip užtikrinamas koregavimas siekiant vidutinės trukmės biudžeto tikslo, palyginti su politikos nesikeitimo prielaida grindžiamomis projekcijomis.

3. Projekcijos, priimtos laikantis vidutinės trukmės biudžeto sistemos, grindžiamos tikroviškomis makroekonominėmis ir biudžeto prognozėmis pagal III skirsnį.

9 straipsnis

Metinio biudžeto teisės aktas atitinka vidutinės trukmės biudžeto sistemos nuostatas. Konkrečiai, pajamų ir išlaidų projekcijos ir prioritetai, parengti laikantis vidutinės trukmės biudžeto sistemos, kaip nurodyta 8 straipsnio 2 dalyje, yra metinio biudžeto rengimo pagrindas. Bet koks nukrypimas nuo šių nuostatų deramai pagrindžiamas.

VI SKYRIUS
Valdžios sektoriaus finansų skaidrumas ir visapusiška biudžeto sistemų taikymo sritis

10 straipsnis

Valstybės narės užtikrina, kad visos priemonės, kurių imtasi laikantis II, III ir IV skyrių, būtų nuosekliai ir visapusiškai taikomos visuose valdžios sektoriaus subsektoriuose. Tai visų pirma reiškia apskaitos taisyklių ir procedūrų, duomenų skelbimo tvarkaraščių nuoseklumą, jų pagrindinių duomenų rinkimo ir tvarkymo sistemų vientisumą.

11 straipsnis

Valstybės narės sukuria tinkamus atskirų valdžios sektoriaus subsektorių koordinavimo mechanizmus, siekdamos užtikrinti, kad vykdant fiskalinį planavimą, rengiant biudžeto prognozes ir diegiant daugiametį planavimą visų pirma pagal daugiametę biudžeto sistemą, būtų užtikrinta nuosekli visų valdžios sektoriaus subsektorių aprėptis.

12 straipsnis

1. Skaitinės fiskalinės taisyklės taikomos visiems valdžios sektoriaus subsektoriams.

2. Siekiant skatinti fiskalinę atskaitomybę, aiškiai nustatoma atskirų valdžios sektoriaus subsektorių valdžios institucijų atsakomybė biudžeto srityje.

13 straipsnis

1. Į įprastą biudžeto procesą įtraukiamos visos nebiudžetinių fondų ir įstaigų operacijos. Tai reiškia, kad išsami informacija apie šiuos fondus ir operacijas įtraukiama į standartinius biudžeto dokumentus, platinamus fiskalinio planavimo tikslais, ypač siekiant aptarti vidutinės trukmės biudžeto sistemą ir metinio biudžeto teisės aktą.

2. Valstybės narės skelbia išsamią informaciją apie mokesčių išlaidų poveikį pajamoms.

3. Valstybės narės skelbia informaciją apie visų valdžios sektoriaus subsektorių neapibrėžtuosius įsipareigojimus (įskaitant valstybės garantijas, neveiksnias paskolas), kurie gali turėti didelį poveikį valstybės biudžetui, ir apie įsipareigojimus, susijusius su valstybinių įmonių veikla, įskaitant išlaidų apimtį, tikimybę ir potencialų išlaidų mokėjimo terminą.

VII SKYRIUS
Baigiamosios nuostatos

14 straipsnis

1. Valstybės narės priima nuostatas, būtinas, kad būtų laikomasi šios direktyvos, ne vėliau kaip 2013 m. gruodžio 31 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą bei tų nuostatų ir šios direktyvos atitikties lentelę.

   Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstą.

15 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

16 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta

Tarybos vardu
Pirmininkas

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO / INICIATYVOS STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo / iniciatyvos pavadinimas

Tarybos direktyva dėl valstybių narių biudžeto sistemų reikalavimų

1.2. Veikla grindžiamo valdymo (VGV) ir veikla grindžiamo biudžeto sudarymo (VGB) struktūros atitinkama (-os) politikos sritis (-ys)[7]

Ekonomikos ir finansų reikalai

1.3. Pasiūlymo / iniciatyvos pobūdis

☐ Pasiūlymas / iniciatyva susijęs (-usi) su **nauja priemone**

☐ Pasiūlymas / iniciatyva susijęs (-usi) su **nauja priemone po bandomojo projekto/parengiamosios priemonės**[8]

☒ Pasiūlymas/iniciatyva susijęs (-usi) su **esamos priemonės pratęsimu**

☐ Pasiūlymas/iniciatyva susijęs (-usi) su **priemone, perorientuota į naują priemonę**

1.4. Tikslai

1.4.1. Pasiūlyme/iniciatyvoje nurodytas (-i) Komisijos daugiametis (-čiai) strateginis (-iai) tikslas (-ai)

Skatinti ES ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir tvarų vystymąsi

1.4.2. Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ir atitinkama VGV / VGB veikla

Konkretūs tikslai: Nr. 1 ir Nr. 3.

- Rengiant ES atsaką į ekonomikos krizę, užtikrinti veiksmingą politikos koordinavimą ir visos politikos nuoseklumą, atsižvelgiant į darbotvarkės „ES 2020“ įgyvendinimą ir tvaraus vystymosi užtikrinimą, taip pat siekiant didinti valstybių narių augimo potencialą ir ES konkurencingumą.

- Skatinti valstybes nares siekti patikimos biudžeto būklės ir patikimų viešųjų finansų, kurių tvarumu ir kokybe būtų prisidedama prie ekonomikos augimo.

Atitinkama VGV / VGB veikla

---

[7] VGV – veikla grindžiamas valdymas, VGB – veikla grindžiamas biudžeto sudarymas.

[8] Kaip nurodyta Finansinio reglamento 49 straipsnio 6 dalies a arba b punktuose.

Ekonominė ir pinigų sąjunga

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Nurodyti, koks būtų pasiūlymo/iniciatyvos poveikis naudos gavėjams/tikslinėms grupėms

Komisijos komunikate COM(2010) 367 pabrėžta, kad ES reikia gerai apibrėžtos politikos strategijos, kuria būtų: i) remiamas ekonomikos atsigavimas, ii) atkuriamas valstybės finansų stabilumas ir iii) aktyviai skatinamas tvarus ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas.

Siūloma direktyva – minėtame komunikate paskelbtų oficialių teisės aktų pasiūlymų dalis. Jos tikslas – ES biudžeto sistemą integruoti į valstybių narių vidaus fiskalinio valdymo sistemas, siekiant užtikrinti geresnį Stabilumo ir augimo pakto laikymąsi.

1.4.4. Rezultatų ir poveikio rodikliai

Nurodyti pasiūlymo / iniciatyvos įgyvendinimo stebėjimo rodiklius.

Bendro Komisijos tikslo – skatinti ES ekonomikos augimą, darbo vietų kūrimą ir tvarų vystymąsi – pasiekimas vertinamas remiantis šiais poveikio rodikliais:
- kokiu mastu valstybių narių fiksuojami biudžeto rezultatai atitinka Stabilumo ir augimo paktą;
- potencialus augimas / potenciali gamybos apimtis.

1.5. Pasiūlymo / iniciatyvos pagrindas (-ai)

1.5.1. Trumpalaikis (-iai) ir ilgalaikis (-iai) poreikis (-iai)

Teisės akto pasiūlymas – 2010 m birželio 30 d. Komisijos komunikate COM(2010) 367, kuriame toliau plėtojamos 2010 m. gegužės 12 d. Komisijos komunikate COM(2010) 250 nustatytos politikos idėjos ir remiamasi gairėmis, dėl kurių susitarta 2010 m. birželio 17 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime, paskelbtų priemonių dalis.

1.5.2. Papildoma ES dalyvavimo nauda

Valstybių narių ekonominės politikos koordinavimas – neatsiejama ES kompetencijos sritis, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo VIII antraštinėje dalyje (ekonominė ir pinigų politika).

1.5.3. Panašios ankstesnės veiklos patirtis

Iš ankstesnės patirties matyti, kad nepakankama atsakomybė už Paktą yra viena iš priežasčių, kodėl Stabilumo ir augimo pakto laikomasi nepakankamai, todėl teisės akto pasiūlymu siekiama tokią padėtį ištaisyti.

1.5.4. Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Teisės akto pasiūlymas – viena iš 2010 m. birželio 30 d. Komunikate (2010) 367 pateikto išsamaus ekonominės reformos paketo sudedamųjų dalių.

1.6. Trukmė ir finansinis poveikis

☐ Pasiūlymo / iniciatyvos **trukmė ribota**

– ☐ Pasiūlymas / iniciatyva galioja nuo MMMM [MM DD] iki MMMM [MM DD]

– ☐ Finansinis poveikis nuo MMMM iki MMMM

☒ Pasiūlymas/iniciatyva yra **neribotos trukmės**

– Įgyvendinimo pradinis laikotarpis – nuo MMMM iki MMMM,

– po to veikimas visu pajėgumu.

1.7. Numatytas (-i) valdymo metodas (-ai)[9]

☒ **Centralizuotas tiesioginis** Komisijos **valdymas**

☐ **Centralizuotas netiesioginis valdymas** perduodant įgyvendinimo užduotis:

– ☐ vykdomosioms įstaigoms

– ☐ Bendrijų įsteigtoms įstaigoms[10]

– ☐ nacionalinėms viešojo sektoriaus įstaigoms arba viešąsias paslaugas teikiančioms įstaigoms

– ☐ asmenims, atsakingiems už konkrečių veiksmų vykdymą pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį ir nurodytiems atitinkamame pagrindiniame teisės akte, apibrėžtame Finansinio reglamento 49 straipsniu.

☐ **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

☐ **Decentralizuotas valdymas** kartu su trečiosiomis valstybėmis

☐ **Bendras valdymas** kartu su tarptautinėmis organizacijomis ***(nurodyti)***

Jei nurodomas daugiau kaip vienas valdymo metodas, papildomą išsamią informaciją pateikti šio punkto pastabų skiltyje.

Pastabos

[9] Išsamią informaciją apie valdymo metodus ir nuorodas į Finansinį reglamentą galima rasti svetainėje „BudgWeb“ http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

[10] Nurodytoms Finansinio reglamento 185 straipsnyje.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Stebėsenos ir atskaitomybės taisyklės

Nurodyti dažnumą ir sąlygas.

Netaikoma

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema

2.2.1. Nustatyta rizika

Netaikoma

2.2.2. Numatytas (-i) kontrolės metodas (-ai)

Netaikoma

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Nurodyti esamas arba būsimas prevencijos ir apsaugos priemones.

Netaikoma

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO / INICIATYVOS FINANSINIS POVEIKIS

3.1. Susijusi (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

Dėl teisės akto pasiūlymo papildomų žmogiškųjų arba finansinių išteklių nereikia.

- Esamos biudžeto išlaidų eilutės

Pagal daugiametės finansinės programos kategorijas ir biudžeto eilutes.

Daugiametės finansinės programos kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris [Aprašymas…]	DIF/NDIF (11)	iš ELPA[12] šalių	iš šalių kandidačių [13]	iš trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento 18 straipsnio 1 dalies aa punktą
	[XX.YY.YY.YY.]	DIF/NDIF	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

- Prašomos sukurti naujos biudžeto eilutės: Nėra.

Pagal daugiametės finansinės programos kategorijas ir biudžeto eilutes.

Daugiametės finansinės programos kategorija	Biudžeto eilutė	Išlaidų rūšis	Įnašas			
	Numeris [Pavadinimas…..….]	DIF/NDIF	iš ELPA šalių	iš šalių kandidačių	iš trečiųjų šalių	pagal Finansinio reglamento 18 straipsnio 1 dalies aa punktą
	[XX.YY.YY.YY.]		TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE	TAIP / NE

11 DIF – diferencijuotieji asignavimai / NDIF – nediferencijuotieji asignavimai.
12 ELPA – Europos laisvosios prekybos asociacija.
13 Šalys kandidatės ir, jei taikoma, potencialios šalys kandidatės iš Vakarų Balkanų.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Daugiametės finansinės programos kategorija:	Numeris	[Pavadinimas…..….]

GD <…….>			**N** metai [14]	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	... įterpti tiek metų, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
• Veiklos asignavimai										
Biudžeto eilutės numeris	Įsipareigojimai	(1)	Netaikoma							
	Mokėjimai	(2)								
Biudžeto eilutės numeris	Įsipareigojimai	(1a)	Netaikoma							
	Mokėjimai	(2a)								
Administracinio pobūdžio asignavimai, finansuojami konkrečių programų paketo lėšomis[15]			Netaikoma							
Biudžeto eilutės numeris		(3)								
IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai	=1+1a +3								

[14] N metai yra pasiūlymo / iniciatyvos įgyvendinimo pradžios metai.

[15] Techninė ir (arba) administracinė pagalba ir išlaidos ES programų ir (arba) priemonių įgyvendinimui (buvusios BA eilutės), netiesioginiams moksliniams tyrimams, tiesioginiams moksliniams tyrimams remti.

<….> GD	Mokėjimai	=2+2a +3								

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų konkrečių programų paketo lėšomis		(6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **KATEGORIJĄ**	Įsipareigojimai	=4+ 6								
	Mokėjimai	=5+ 6								

<u>Jei pasiūlymas / iniciatyva daro poveikį kelioms išlaidų kategorijoms:</u>

• IŠ VISO veiklos asignavimų	Įsipareigojimai	(4)								
	Mokėjimai	(5)								
• IŠ VISO administracinio pobūdžio asignavimų, finansuojamų konkrečių programų paketo lėšomis		(6)								
IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **1–4 KATEGORIJAS** Orientacinė suma	Įsipareigojimai	=4+ 6								
	Mokėjimai	=5+ 6								

Daugiametės finansinės programos kategorija:	**5**	„Administracinės išlaidos“

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		N metai	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	... įterpti tiek metų, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
GD <…….>									
• Žmogiškieji ištekliai									
• Kitos administracinės išlaidos									
IŠ VISO <….> GD	Asignavimai								

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos **5 KATEGORIJĄ**	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)								

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		N metai[16]	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	... įterpti tiek metų, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
IŠ VISO asignavimų	Įsipareigojimai								

[16] N metai yra pasiūlymo / iniciatyvos įgyvendinimo pradžios metai.

pagal daugiametės finansinės programos **1–5 KATEGORIJAS**	Mokėjimai								

3.2.2. Numatomas poveikis veiklos asignavimams

– ✘ Pasiūlymui / iniciatyvai įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami

– ☐ Pasiūlymui / iniciatyvai įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir rezultatus ⇩			**N** metai		**N+1** metai		**N+2** metai		**N+3** metai		... įterpti tiek metų, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)						**IŠ VISO**	
	REZULTATAI																	
	Rezultato rūšis[17]	Vidutinės rezultato išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Bendras rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų
KONKRETUS TIKSLAS Nr. 1[18]																		
- Rezultatas																		
- Rezultatas																		
- Rezultatas																		
Konkretaus tikslo Nr. 1 tarpinė suma																		
KONKRETUS TIKSLAS Nr. 2																		
- Rezultatas																		
Konkretaus tikslo Nr. 2 tarpinė																		

17 Rezultatai – tai būsimi produktai ir paslaugos (pvz., finansuotų studentų mainų skaičius, nutiestų kelių kilometrai ir kt.).

18 Kaip apibūdinta 1.4.2 skirsnyje „Konkretus tikslas (-ai)“

suma																
IŠ VISO IŠLAIDŲ																

3.2.3. Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams

3.2.3.1. Suvestinė

– ✘ Pasiūlymui / iniciatyvai įgyvendinti administraciniai asignavimai nenaudojami

– ☐ Pasiūlymui / iniciatyvai įgyvendinti administraciniai asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai[19]	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	... įterpti tiek metų, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)			**IŠ VISO**
Daugiametės finansinės programos 5 KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinės išlaidos								
Daugiametės finansinės programos 5 KATEGORIJOS tarpinė suma								
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ[20]								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos								
Tarpinė suma, neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 KATEGORIJĄ								

[19] N metai yra pasiūlymo / iniciatyvos įgyvendinimo pradžios metai.

[20] Techninė ir (arba) administracinė pagalba ir išlaidos ES programų ir (arba) priemonių įgyvendinimui (buvusios BA eilutės), netiesioginiams moksliniams tyrimams, tiesioginiams moksliniams tyrimams remti.

IŠ VISO								

3.2.3.2. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

– ✘ Pasiūlymui / iniciatyvai įgyvendinti žmogiškieji ištekliai nenaudojami

– ☐ Pasiūlymui / iniciatyvai įgyvendinti žmogiškieji ištekliai naudojami taip:

Įvertis turi būti išreikštas bendromis sumomis (arba daugiausia dešimtųjų tikslumu)

	N metai	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	... įterpti tiek metų, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)		
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
XX 01 01 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)							
XX 01 01 02 (Delegacijos)							
XX 01 05 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
10 01 05 01 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
• Išorės darbuotojai (visos darbo dienos ekvivalentais)[21]							
XX 01 02 01 (CA, INT, SNE finansuojami iš bendrojo biudžeto)							
XX 01 02 02 (CA, INT, JED, LA ir SNE delegacijose)							
XX 01 04 **yy**[22] - būstinėje[23]							
XX 01 04 **yy**[22] - delegacijose							
XX 01 05 02 (CA, INT, SNE – netiesioginių mokslinių tyrimų srityje)							
10 01 05 02 (CA, INT, SNE – tiesioginių mokslinių tyrimų srityje)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
IŠ VISO							

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

---

21 CA – pagal sutartį dirbantis darbuotojas; AĮD – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („Intérimaire“); JED – „Jeune Expert en Délégation“ (jaunesnysis ekspertas delegacijoje); VD – vietinis darbuotojas; SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas.

22 Neviršijant ribos, nustatytos išorės darbuotojams, finansuojamiems iš veiklos asignavimų (buvusių BA eilučių).

23 Aktualu struktūriniams fondams, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žuvininkystės fondui (EŽF).

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) perskirstytus GD viduje ir prireikus finansuojami iš papildomų asignavimų, kurie atsakingam GD galėtų būti skiriami pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	
Išorės personalas	

3.2.4. Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa

– ✘ Pasiūlymas / iniciatyva atitinka dabartinę finansinę programą.

– ☐ Atsižvelgiant į pasiūlymą / iniciatyvą, reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos kategorijos programavimą.

Paaiškinkite, kaip reikia pakeisti programavimą, ir nurodykite atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas.

– ☐ Įgyvendinant pasiūlymą / iniciatyvą būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą[24].

Paaiškinkite, ką reikia atlikti, ir nurodykite atitinkamas biudžeto eilutes bei sumas.

3.2.5. Trečiųjų šalių įnašai

– **X** Pasiūlyme / iniciatyvoje nenumatyta bendro su trečiosiomis šalimis finansavimo

– Pasiūlyme / iniciatyvoje numatytas bendrasis finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	N metai	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	... įterpti tiek metų, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)			Iš viso
Nurodyti bendrąjį finansavimą teikiančią įstaigą								
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų								

[24] Žr. Tarpinstitucinio susitarimo 19 ir 24 punktus.

3.3. Numatomas poveikis pajamoms

– ✘ Pasiūlymas / iniciatyva neturi finansinio poveikio pajamoms.

– ☐ Pasiūlymas / iniciatyva pajamoms turi tokį finansinį poveikį:

– ☐ nuosaviems ištekliams

– ☐ įvairioms pajamoms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Pajamų biudžeto eilutė	Asignavimai, skirti einamųjų metų biudžetui	Pasiūlymo / iniciatyvos poveikis[25]						
		N metai	**N+1** metai	**N+2** metai	**N+3** metai	... įterpti tiek stulpelių, kiek reikia poveikio trukmei perteikti (žr. 1.6 punktą)		
Straipsnis ….								

Nurodyti įvairių pajamų, kurioms bus daromas poveikis, išlaidų biudžeto eilutę (-es).

Nurodyti poveikio pajamoms apskaičiavimo metodą.

[25] Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo išlaidų.